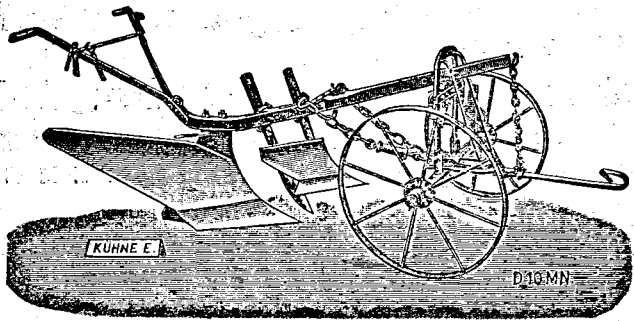

ERDÉLYI GAZDA

XLV. ÉVFOLYAM.

KOLOZSVÁR, 1913. Október 12.

41. SZÁM.

ŐSZI IDÉNY 1913.

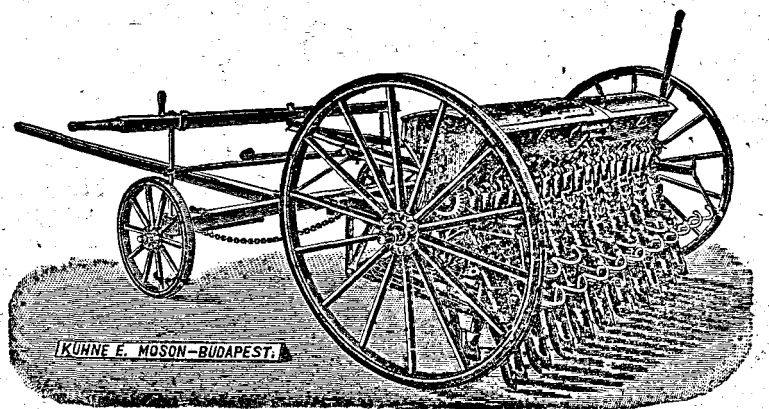
Egy- és többvasu ekéket,
mindenféle talajmivelő eszközöket,
A vetőmag előkészítésére:

gabonatisztító- és szelelőrostákat, konkolyválasztógépeket,

hirneves vetőgépeket; legújabb és legtokéletesebb páratlansoru

„ROYAL DRILL“ sortrágyázó vetőgépeket,
„VERA II“ kanalas sorvetőgépeket,
„MOSONI DRILL“ és „PRIMA“ vetőgépeket
elismert elsőrendű kivitelben szállit:

„KUHNE“ mezőgazdasági gépgyár részv.-társaság **Moson.**
Motorhajtású takarmánykamra felszerelések.

Hotherr Schrantz és Clayton Shuttleworth Részv.-Társ.

[Erdélyrészi vezérképviselése és állandó nagy raktára

Kolozsvár, Deák Ferenc-utca

BABOS ÉS TÁRSAI vas nagykereskedésében.

Mindenemü mezőgazdasági gépek gőz és benzin cséplőkészletek, járgányos és kézi cséplőgépek, rosták, ekék, boronák, vetőgépek, takarmánygépek, borsajtók és szőlőzuzók legelőnyösebben beszerezhetők.

Nagy készlet **amerikai Manilla kévekötő zsinemből.** — Árajánlattal megkeresésre készséggel szolgál.

Zsákot,

ponyvát, szőlőkötöző fonalat vásároljon a

31 év óta legmegbízhatóbbnak elismert **FISCHER-féle zsák- és ponyvagyárban Budapest, V., Nádor-utca 31-33. szám.**

Kévekötőtelek, PONYVAKÖLCSÖNZŐ-Intézet. Kérjen ajánlatot!

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Alakult 1900-ban. Alakult 1900-ban. Igazgatóság Budapest, VIII., Baross-utca 10. sz. F. év novem. hó 1-től saját székházába, a Kálvin-térre helyezteik át.

Biztosításokat elfogad tűz és jégkár ellen, ugyiszen az ember életére a legkülönbözőbb módokat szerint, előnyös feltételek mellett. Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek.

A lefolyt 12 év alatt a tagok hétésszer részesültek az üzlet-lesle-géből. közzgyűlési határozat értelmében díjviszatérítésben.

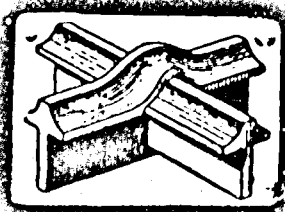
Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül az igazgatósághoz, vagy az ország minden egyes helyén működő képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

Alapítványok kormány hozzájárulásáv.	2,527.980.—	K
Tartalékok	3,357.603.—	•
Biztosított tagjainak fennállása óta fizetett tüzékekben	10,741.000.—	•
jégkárakban	5,042.000.—	•
Biztosított érték tüzben 1912. évben	860.000.000.—	•
jégben 1912. évben	63.000.000.—	•
Életbizlet állománya	15,240.080.—	•

A Gazdák Biztosító Szövetkezete társintézménye a

„GONDVISELÉS” Országos Központi Segélyező Társulat utján 100 koronától 1000 koronáig terjedő temetési segélybiztosítások, valamint havi befizetések ellenében 1000 koronáig terjedhet, leánykiházasítási (önálló itási) segélybiztosítások eszközöltenek. Legelőnyösebb népbiztosítás. E társulat kebelében minden községben önálló helyi csoportok szervezhetők jótékony célú működésével. Tájékoztatót készséggel küld bárkinek is a Társulat igazgatósága, Budapest, IX. Erkel-utca 20. sz.

2078

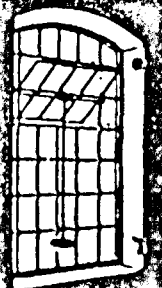
Szab.

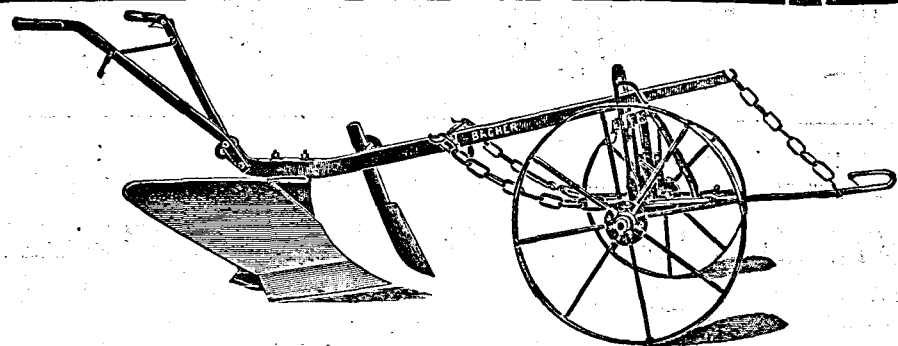
„Köpplinger”-rendszerű Idomvasablakok

a legjobbak és a legolcsóbbak.

Egyedüli gyártója — ismertetéssel és költségvetéssel díjtalanul szolgál.

Lepter János Budapest, X. Asztalos Sándor-ut 16. Telefon 55-27

„Bächer“-féle

egyvasu egytetemes ekék, több vasu acéleke, tárcsásboronák, acélboronák, tarlóhántolók, rögtörő hengerek, répakiemelők, burgonyakiemelők és minden egyéb talajmívelők utólrhetetlen tökéletes kivitelben.

Olcso árak!

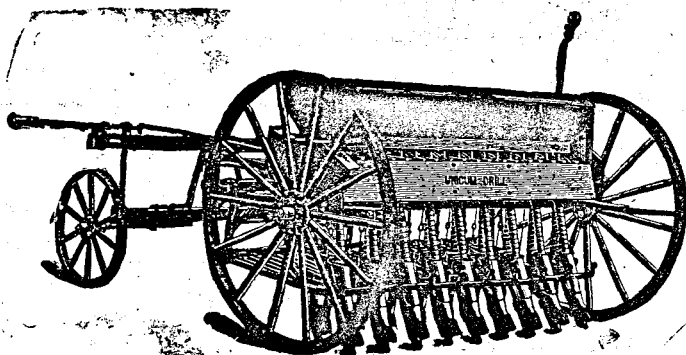
Mielőtt gazdasági gépet vásárol, tekintse meg állandó kiállításunkat!

Óvakodjunk utánzatoktól!

Az eredeti MELICHAR-gyártmányú „UNIKUM-DRILL“ egytetemes sorvető „Imperator“ műtrágyaszórával

egyesített sorbavető és sorbátrágyázó Vetőgépek minden gazda előtt mint leg-tökéletesebb vetőgépek ismertek. ■■■■

Saját érdekében cselekszik, ha kizárólag az eredeti „MELICHAR“-gyártmányt vásárolja!

Bächer Rudolf — Melichár Ferenc

Magyarországi vezérképviselő: **Szücs Zsigmond.**

2672

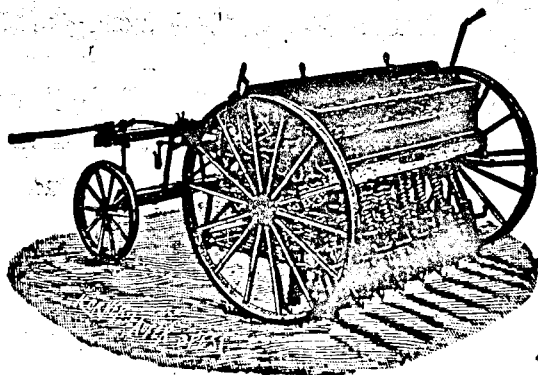
Állandó mezőgazdasági gépkiállítás.

BUDAPEST, VI., Teréz-körut 26.

Szab. „REKORD II“

műtrágyavetőszerkezettel kombinált sorvetőgép. Sorba vet, sorba trágyáz.

A sorbátrágyázás nagy terméstartóbb-letet eredményez.

A sorbátrágyázás által tetemes mű-trágyamegtakarítás érhető el. ::

Beszerzési ára a jelentékeny műtrágyamegtakarításból és tetemes terméstartóbb-letből már az első évben megtérül.

Saját érdeke minden gazdának, hogy mielőtt vetőgépet vesz, érdeklődjék a „Rekord II“ vetőgép iránt.

Felvilágosítással szívesen szolgál:

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége BUDAPEST.

Fióktelepek: Nagyvárad, Debrecen, Temesvár.

ERDÉLYI GAZDA

AZ E. G. E. TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELŐFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
1/2 ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLER.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZEPKESZTOSEG ES KIADOHIVATAL
KOLOZSVAR, ATTILA-UTCA 10. SZAM.
:: A LAP TELEFON SZÁMA: 158.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

A kolozsvári gép- és terménykiállítás. <i>Juhász Árpád.</i>	477
Az állami telepítés és a középirtokosság. <i>B. N. dr.</i>	478
Románia termelési viszonyai. <i>Dr. Hory András.</i>	479
Bemutatóval kapcsolatos terményvásár Kolozsváron.	480
Kisebbszakközlemények:	
Mikor és hogyan kell a műtrágyákat kiszórni. — Kalászos növényeink termésének fokozása.	481
Egyleti élet.	481
Kormányintézkedések.	482
Vegyes közlemények.	483
Hirdetések.	

A kolozsvári gép- és terménykiállítás.

Irta:
Juhász Árpád,

Az E. G. E. erdélyrészi országos tenyészállat kiállításával és vásárjával kapcsolatosan gép- és termény kiállítást és vásárt is szokott rendezni. A folyó évben szept. 5—8. rendezte a kiállítást immár.

Ami a gépkiallítást illeti, jóllehet talán nem volt olyan nagyarányú, mint máskor szokott lenni, de azért igen érdekes, tanulságos és értékes részét képezte a kiállításnak.

Gépgyárosaink legnagyobb részét képviselve voltak és fáradságot, költséget nem kimélve iparkodtak a gépeknek egész sorozatát bemutatni. Képviselet volt a gazdákat érdeklő gépeknek majdnem minden osztálya. Az újabb mezőgazdasági gépeket módjukban állott a gazdáknak a kiállítás keretében feltalálhatni és megtekintetni. A gépgyárosok iparkodtak a gépkiallítás tárgyait amennyire lehetséges volt, működésben bemutatni. Sajnos, hogy a gépkiallítással kapcsolatos talajmivelő és vetőgép bemutató a kedvezőtlen időjárás miatt nem volt megtartható, mert ez kétségen kívül egyik vonzó ereje volt a kiállításnak és elmaradása a gépkiallításból levonható tanulságokat feltétlenül erősen csökkentette.

A talajmivelő és vetőgép bemutató iránt nagy volt az érdeklődés és attól igen sokat is várt a gazdaközönség. Örömmel

vett róla tudomást, mert teljesülve látta abban azon régi óhaját és jogos kívánságát is, hogy az erdélyi talajviszonyoknak megfelelő körülmények között láthassa a gépeket munkába.

A megjelent gazdaközönség ezen általános érdeklődése, vágyódása a gépbemutató iránt érthető. Ma már azok a sokszor és sokat «elmaradott»-nak nevezett erdélyi gazdák is kezdenek álmaikból ébredezni és érdeklődni az iránt, ami az okszerűbb és jövedelmezőbb termelést lehetővé teszi.

A termelés, olcsóbbá tételén kell dolgozni, — hangoztatta már nem egy erdélyi gazda a kiállításon, — az emberi kéz már nekünk is drága és oda kell fordulni, ahol segítőtársra akadunk ebben a tekintetben, nagyobb gondot kell fordítani a gépek munkájára; azok alkalmazását szélesebb alapokra kell fektetni. De ugyancsak kifejezést adott több gazda annak is, hogy ezt, már t. i. a különböző mezőgazdasági gépek alkalmazását minél általánosabban elő is kellene segíteni, lehetővé kell tenni azt, hogy a gazdaközönség a mezőgazdasági gépeket munkában ismerhesse meg és pedig olyan tagoltságú, lejtésű, fűvessű területeken, mint amilyeneken azt használatba akarja venni.

Gépbemutatót rendeznek újóformán évenként az illetékes körök és ezekre a gépbemutatókra az erdélyi gazdák időt, fáradságot és költséget nem kimélve fel is utaznak és minden alkalommal tapasztalatokkal gazdagodva azzal térnek vissza, «szépen, jól, kiválóan dolgoztak a bemutatásra került gépek, nagyszerű munkát végeztek, de nem az erdélyi talajoknak megfelelő területeken láttuk azokat működésben; hozzák le azokat a gépeket Erdélybe, lássuk hogyan végzik el a munkájukat itt, ahol nem mezőhegyesi, nem diószegi talajokon kell dolgozniok».

Sokszor gondolkodtam ezen kívánságok jogos voltán és arra a következtetésre jutottam, hogy bizony ezen véleménynek van alapja, jogosultsága. Az erdélyi viszonyok között végzendő géppróbákra, bemutatásokra, versenyekre égető szükség van, a gazdaközönség méltán érzi ezeknek szükségét.

Az E. G. E. a gazdaközönség és a vármegyei gazdasági egyesületek részéről nyilvánított ily irányú óhajoknak akart eleget tenni, amikor a kiállítással kapcsolatosan talajmivelő és vetőgép bemutató rendezését vette tervbe, amelyet azonban a kedvezőtlen időjárás miatt megtartani nem tudott. Én azt hiszem, — ha talán felhatalmazásom nincs is erre — Erdély egész gazdaközönségének óhaját nyilvánítom, a mikor felkérem az E. G. E. nagyetkintetű Vezetőségét, hogy a gépbemutatók rendezését ne ejtse el; ne elégedjen meg azzal, hogy a kiállítással kapcsolatosan akart rendezni egy talajmivelő és vetőgép bemutatót, de az időjárás azt lehetetlenné tette, hanem vegye tervbe annak legközelebbi megtartását. Kérem egyben azt is, hogy amikor az erdélyi gazdaközönség és vármegyei gazdasági egyesületek részéről nyilvánított óhajnak fog eleget tenni a most elmaradt talajmivelő és vetőgép bemutatóknak újbóli rendezésével, legyen az a hasonló bemutatóknak csak elsője és kövesse azt egy egész sorozat. Meg vagyok győződve, ha ezek rendezése a viszonyoknak és a gazdaközönség kívánságainak megfelelően fog eszközöltetni, az eredmény nem fog elmaradni és az egyesület a gazdaközönségnek érdekében fog cselekedni hasznos, üdvös, szükséges és kedves dolgot fog művelni.

Ugyanez alkalommal Erdély gazdaközönségéhez is van egy kérésem. Isfápolja majd az E. G. E.-t ez irányú munkájában, érdeklődjék; menjen el a gépbemutatókra; tanuljon ott, okuljon ott; használja fel az ott látottakat, ne térjen az ott tapasztaltak felett majd napirendre, hanem ültesse át azokat a maguk helyén a gyakorlatba is. Mert az E. G. E. hiába fogja a gépbemutatókat rendezni, ha a gazdaközönség azokon részt nem vesz. Ha az E. G. E. úgy és ott fogja ilyen célból a gazdaközönség részére a gépek munkáját bemutatni, amint azt az erdélyi mezőgazdasági viszonyok előírják, megkívánják és az érdeklődés teljes mérvű lesz a gazdák részéről, tudom, hogy a gépgyárosok a legnagyobb előzékenységet, áldozatkészséget fogják tanúsítani. Ellenkező esetben azonban nem; ami természetes is.

GABONA

megbízható, legelőnyösebb értékesítése a

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE

utján (Budapest, V., Alkotmány-utca 29.) történhetik.

Ne tévesszük össze hasonló nevű vállalatokkal.

Ami az állatkiállításal kapcsolatos gépvásárt illeti, az bizony gyenge eredménnyel végződött, aminek okát kitalálni nem nehéz, remélhetőleg azonban ez nem fog alapot szolgáltatni a gépgyárosoknak arra, hogy a jövő kiállítástól azután tartózkodjanak.

(Folyt. köv.)

Az állami telepítés és a közép-birtokosság.

II.

(Dr. N. B.) Középbirtokosság teremtése, helyesebben a réginek *Darányi* Ignác telepítési törvényjavaslatában tervezett módon való fenntartása azonban nálunk nagyon nehéz és kétséges dolog. Politikai életünk ziláltsága, minden viszonyba való benyomulása, mindennek a rideg pártpolitika szemüvegén át való vizsgálata s ennek eredményeként a pártpolitikai alapon üzött protekció elhatalmasodása azok a veszélyes körülmények, melyek ennek a törvényjavaslatnak a középbirtokosság létesítésére irányuló tagadhatatlanul szép rendelkezéseit is képesek könnyen lerontani és teljesen illuzoriussá tenni. Korunk sivár viszonyai között ki áll jól azért, hogy a középbirtokos telep-helyek nem válnak-e a birtokos politikások olyan asilumává, mint amilyen a jogászpolicikusoknál a közjegyzőségek? Nem lesznek-e ezek a középbirtokok a pártpolitikai szolgálatok egyszerű jutalmi eszközei?

Ismerve szomorú közállapotainkat, ki mondhatjuk, hogy az állami telepítés a Darányi törvényjavaslatában kifejtett módon nem szolgálná helyesen a középosztály politikáját. A középbirtokos telep-helyek létesítésének ezen törvényjavaslatban felvetett eszméje szép és helyes, de a gyakorlat, az eszme végrehajtása volna helytelen. Eppen ezért azt hisszük, hogy a középosztály létesítésének, illetőleg megerősítésének problémája akkor volna a legszebben és legalkalmasabban megoldva, ha a telepes községekben élő kiskisgazdák jelesebbjeinek intézményesen törvényhatóságilag szabályozandó módon lehetővé tenné a telepítő államkincstár azt, hogy idővel középbirtokossá legyen.

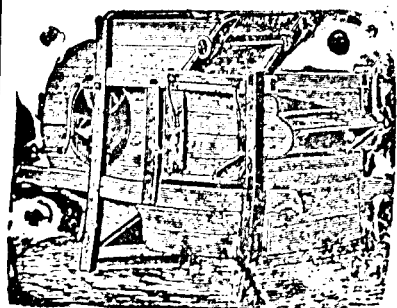
A magyar faj legnagyobb hibája a könnyelműség és a minden számítás nélküli élet, mely a takarékosagot egyáltalán nem ismeri. És ez a hiba a legjobban testesült meg a mi régi középbirtokosságunk utódaiban. Bizony sok szerencsétlen körülményen kívül ennek is része volt abban, hogy szellemi képességeiben még most is kiváló, hazafiasságában feltétlenül

megbízható középbirtokosságunk a múlt és jelen század gazdasági harcaiban elbukott. Ezt a szomorú képet azonban mindinkább derültebbé teszi a magyar népnek: a magyar kiskisgazdák folyton javuló helyzete, mindinkább erősebbé váló ellentállási képessége és határozott boldogulása. Ennek az ősi faji erőt képviselő magyar kisbirtokosságnak illetőleg ez osztály kiválóbbjainak módot kell adni a telepítési akció keretén belül arra, hogy átvegye az eltűnő magyar középosztály szerepét, teljesítse az ő bebizonyított hazafiasságával azt a hivatást, melyet tagadhatatlanul szépen töltött be századokon keresztül a régi köznemesség!

Az alig két évtizedre visszatekintő állami telepítés sok ilyen kiváló magyar kiskisgazdát tud már felmutatni. Pedig azok a telepesek, kik jelenleg átlag 20—30 kat. holdon gazdálkodnak, miután ennyiben állapította meg az államkincstár a telep-helyek nagyságát, nagyobbrészt mint földhözragadt szegény napszámos telepedett le s minden forgó tőke nélkül kezdte meg a telepen új életét. A Bácsbodrog megyében fekvő Szilágyi telepes községben az egyik szorgalmas kiskisgazda a szomszédos Szond község határából, mely községet a takarékosagukról ismert bácskai németek lakják, mintegy 50 kat. holdat szerzett már össze önerejéből alig két évtizedre terjedő munkásságával. Aki ismeri a bácskai németesség-határtalan takarékosagát és szorgalmát, méltányolni tudja ennek a birtokszerzésnek óriási horderejét. Valjon nem lehet-e erről a kiskisgazdáról megállapítani azt, hogy abban az esetben, ha a kincstár maga is módot ad neki a rendelkezésére álló földterületek eladásával a további birtokszerzésekre, úgy eddig ez a telepes nem 50, hanem 100 kat. hold birtokosa is lehetne? És ennek a telepesnek szorgalmában és munkájában osztozik két felnőtt fia is, akik közül az egyik kitűnő eredménnyel elvégezte már a nagyszentmiklósi földmives iskolát, a második most járja ennek az iskolának II-ik évfolyamát s a legjobb és legkiválóbb tanulója ennek az évfolyamnak. Tizsakálmánfalva telepes községben egy 25 évvel ezelőtt oda került napszámos ember jelenleg 150.000 korona értékű birtokkal rendelkezik, melyet szorgalmával és munkásságával szerzett. Fiait Ujvidékre küldte s azok a középiskola első négy osztályát szép sikerrel végezték. Sajnos azonban, hogy tovább már nem neveli őket.

De számtalan olyan példára tudnánk hivatkozni a telepes községek eddigi rö-

vid életében, ami azt igazolja, hogy sok kiskisgazda nemcsak saját személyében, de fiaiban is érdemes arra, hogy felfrissítse a mi pusztuló középbirtokosságunkat olyan elemekkel, amelyek ellentállóbbak, edzettebbek sok tekintetben a régiek utódainál. Ezen értékes elemnek lehetővé kell tenni azt, hogy ne csak egy vagy két, hanem három és több telephelyet is megszerezhessen. De hogy ebbe se szólhasson bele a mindent elrontó napi politika, törvényileg kellene kimondani az ismérvét annak, hogy kit lehet tartani kiváló kiskisgazdának, kit lehet így jutalmazni, mely kiskisgazdának lehet két, három vagy több telepet a telepítési feltételek mellett eladni. Ha ezt a törvényhozás elmulasztaná, tág tere volna egy választás előtt álló kormánynak arra, hogy a község kevésbé értékes, de lehangosabb vezetőit egy-egy újabb telephely átengedésével megnyerje magának. Ha a telepítési törvény kimondta volna azt, hogy mindazok a fiú gyermekekkel rendelkező telepesek, a kik 10 év óta laknak a telepen s ezen 10 év alatt a 40 évre beosztott kincstári tartozásuk minden évi részletét pontosan, hátralékok nélkül fizették, a községi életben társaik bizalmából tisztségeket töltöttek be, a község kulturális és gazdasági mozgalmáiban aktíve részt vettek s ily irányu egyesületek vezetőségében helyet foglalnak, joguk van ahhoz, hogy a kincstár tulajdonát alkotó és be nem telepített vagy egyes telepesek kimozdítása által szabaddá lett területből 10 év eltelté után minden 5 évben 20 kat. holdig terjedő birtokot vásárolhassanak: úgy ma is volna már egy olyan vagyonos telepes kisbirtokosságunk, mely fiainak állami támogatással való kineveltetése által a középbirtokosság szerepét a jövőben átvehette volna, a telepes községekben és egész új irányt adott volna ezen idegen lakosságú községek közé ékelte telepes községek fejlődésének. Jól tudjuk azt, hogy maga a földbirtok nagysága és az egyén gazdagsága még nem teszi középbirtokossá a kisbirtokost, hanem ehhez műveltség s az ezzel párosuló hazafiság és altruizmus is kell. Erre való tekintettel kell a birtokpolitikát összekapcsolni azzal a kulturtörökévéssel, mely az állami telepesek szellemileg kiváló gyermekeinek nevelését is állami feladattá teszi. Az államkincstárnak tehát el kellene vállalnia azt is, hogy minden telepes község fentiek szerint megállapított legértékesebb kiskisgazdájának fiát, vagy fiait, ha annak szellemi képességeit és rátermeltségét a telepes községbeli állami elemi iskola bizo-

Ha ön meg akarja ismerni a legújabb
eredeti „KALMÁR“ rostát

szíveskedjék árjegyzéket kérni amellyel több oldalú anyagi és technikai előnyöket fog biztosítani gazdasága részére.

KALMÁR ZS. és TÁRSA gépgyára Hódmezővásárhely

Vezetőképviselet: A m. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynöksége, Budapest, V., Váci-körút 32.

nyitványa is igazolná; saját költségén nevelné ki s küldené nemcsak földmives iskolába, hanem a gimnázium, vagy reáliskola sikeres elvégzése után valamelyik gazdasági akadémiába. Mindentől eltekintve, már maga ez a tény oly serkentőleg hatna a telepes kigazdákra és azok fiaira, aminek áldásait most még hozzávetőlegesen sem tudnánk megállapítani.

S az állami telepítés keretén belül eszközöndő középirtokosság létesítésére irányuló ilyen akció nem érintené anyagilag érzékenyen az államkincstárt, mert a telepek vételárainak részletei így sokkal biztosabban és pontosabban folynának le. Ami pedig az egyes kigazdák fiainak kineveltetését illetően e tekintetben állami támogatását illeti, ez oly csekélység, ami a telepítésre szánt és már el is költött millióknál számba sem jöhet. Nincs ebben semmi rendkívüli. Bulgária is így nevelt magának egy rendkívül szívsós, művelt és hazafias középosztályt, a melynek tagjai a mustafapasai, kirkkilissei és lüleburgaszi mezőkön harcoltak és véreztek.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület közgazdasági szakosztályának május hó 7-én tartott ülésén Papp Géza br. a Magyar Földhitelintézetek Országos Szövetségének igazgatója jelentette ki, hogy Erdélyben 8000 kat. hold földet akartak középirtokosoknak juttatni, de nem találtak olyan magyar urakat, kik hivatva volnának a magyarság érdekeit szívükön viselni.

Ezek az őszinte szavak is igazolják, hogy a középosztályt nem annyira fenntartani, mint teremteni kell! Meg van az anyag rá mindenütt, de a legbiztosabban megtalálhatjuk az eddig létesített 23 kincstári telepes községben. Az államkincstár folytonos ellenőrzése alatt állanak e telepes községek és azok lakói és a délvidéki és erdélyi telepítést irányító két hatóság feje, a két állami jószágigazgató hosszas működése folytán könyv nélkül meg tudja mondani minden telepes község azon legjóravalóbb, legmunkásabb és legpontosabban fizető kigazdáját, aki érdemes arra, hogy az államkincstár fokozatosan adja el neki a könnyelműségük és élheterlenségük folytán eltávolítottak megüresedett telephelyeit. Mert hiszen kétségtelen, hogy amint a telepítés befejeztével az évek kiválasztják a legkiválóbbakat, ugyanígy kivetik a salakot is. Ennek a salaknak mesterséges fenntartása és a vételári részletek elengedése, vagy más kedvezmények nyújtása általi támogatása nem állami érdek, ellenkezőleg ezek csak megbontják a telepes községek harmoniáját, amit nem pótol az, hogy a geometriailag pontos vagyongosztlás a községben megmarad.

A magyar nép nem irigy természetű. A kiválóság előtt meghajlik. Nem kell félni tehát attól, hogy a kiválóbbak ily irányu támogatása a többi kigazdánál visszatetszést, vagy irigységet keltene. Az egyik telepes községben egy német anyanyelvű kigazda is telepet nyert és szorgalmával az első helyre küzdötte fel magát, úgy, hogy ma ő a község leggazdagabb polgára. S a többi magyar telepes nem nézte a «német sógort» rossz szemmel, acceptálta kiválóságát és szorgalmát s egyhany magyar nyelvet s gyermekei már inkább magyarok, mint németek. Ha ennek a elismeri vezérének most is. A német kigazda azóta természetesen elsajátította a gulag választotta meg községi esküdtté s

magyarrá lett német kigazdának az államkincstár birtokot adna el, úgy a község lakosai ezt nyugodtan, mint természetes dolgot fogadják.

Szavainkat talán nem fogják a régi középosztály «sárral való dobálásnak» minősíteni. Elismerjük a magyar középosztály fényes múltját, de a régi köznemesiséget ma már a kisbirtokosságban s annak azon részében látjuk, amelyeknek tagjai százezreket meghaladó értékű vagyonuk dacára meg fogják az eke szarvát. (Vége.)

Románia termelési viszonyai.

Irta: Dr. Hory András.
Bukarest, 1913. szeptember.
IV.

A lenprodukción 1907-től 1911-ig sokat vesztett jelentőségéből, amit a mag és rost-produkción jövedelmezőségének, illetve az áraknak csökkenése magyaráz. Ezen időszak átlagát véve évente 15.536 hektáron vetettek lent. A termés átlagszámítás szerint len-magban 106.444 hliter, len-rostban 16.356 mm. De viszont az 1911. évi termés jobb volt az átlagnál s az 1912. évi pedig a lentermelés szempontjából rekord-esztendőnek tekinthető. Amennyiben 31.761 hektáron összesen 272.138 hliter lenmag és 40.613 mm. rost termett.

Az utolsó évek lenmagtermése a következő volt:

1907-ben . . .	55.963 hliter
1908-ban . . .	63.595 "
1909-ben . . .	72.389 "
1910-ben . . .	127.903 "
1911-ben . . .	212.372 "
Átlagtermés . .	106.444 "

Aránylag a legtöbb lent a Dobrudzsában termelik. Az egyes megyék közt Jalomita vezet.

A kivitel és bevitel nagyon ingadozó. Kivitelet:

1907	1908	1909	1910
kg. 1.163.279	184.982	927.244	4.035.622
lei. 363.820	46.246	231.811	1.008.906

Bevitelt:

1907	1908	1909	1910
kg. 1.491.153	818.303	996.115	604.330
lei. 521.904	286.406	348.640	211.515

Kendert főleg kisüzemben s a hegyesebb vidékeken termelnek Romániában. A magtermelésnél itt még fontosabb a háziipar szükségleteire szolgáló rost-produkción.

Az 1907—1911. évek átlagát tekintve circa 5.639 hektáron természetettek kendert; az elmúlt gazdasági évben 6.467 hektáron. Az összes produkcion magban 37.379 hl., rostban 19.098 mm. volt.

Kendermag termett:

1907-ben . . .	24.333 hliter
1908-ban . . .	24.198 "
1909-ben . . .	27.852 "
1910-ben . . .	33.044 "
1911-ben . . .	36.375 "

A legjobb termőhelyek Bacau, Neamtz, Putna, Succava, Romar. A Dobrudzsában egyáltalán nincs kender.

A kivitelről és bevitelről a következő számadatok nyújthatnak tájékozást.

Kivitel:

1907	1908	1909	1910
kg. 328.866	2.973.161	3.906.819	2.457.152
lei. 82.217	743.290	976.705	614.288

Bevitel:

1907	1908	1909	1910
kg. 328.866	2.973.161	3.906.819	2.457.152
lei. 82.217	743.290	976.705	614.288

Az Ausztria és Magyarországra irányuló kivitel az utolsó években a következő volt:

1908-ban . . .	361.551
1909-ben . . .	398.174
1910-ben . . .	796.092

Az olajnövények közül ujabban leginkább a napraforgó termelésénél látunk fellendülést. És pedig különösen Moldovában. A múlt évi termés 17.4 hliter hektáronkénti átlagterméssel összesen 93.137 hlitert adott. Főleg a nagybirtokosok termeszlik.

A hüvelyesek közül legnagyobb elterjedtségnek a paszuly örvend Romániában. Külön is termeszlik, de leggyakrabban a tengeri közét vetik. Paszulyterméssel főként a parasztbirtokosok foglalkoznak nem annyira értékesítés céljából, mint inkább a házi szükséglet fedezésére.

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható: Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kszelők és finom angol és francia zsebkendők. Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok. Fiu és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf
utódai
fehérnemű, vászon és szőnyeg nagyraktára
KOLOZSVÁRYT, Deák Ferenc-utca 3. sz.
Telefonszám 567.

Mátrác, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyhuzat szakszerűen készítve, olcsó árban található. — Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebédli és futószőnyeg, gyapju és csipkefüggönyök. Amerikai önműködő ablak-rolletták egyedüli főraktára. 2005

A statisztika külön tünteti fel a paszulytermés két módjának számszerű eredményeit, aszerint, hogy főterményként vagy mellékterményként termesztik. A főterményként vetett paszuly az utolsó öt év átlagát véve, 33.363 hektárt foglalt el. Legtöbbet a dunai alföldön termelnek, különösen Jalomitában.

Sokkal nagyobb jelentőségű azonban az a paszulymennyiség, melyet a tengeri közvételeve termesztnek. A tengeri közvételeve vetett paszuly az utolsó öt év átlagát tekintve, 458.671 hektár területet foglalt el és ismét az átlagot véve, 1.046.076 hektoliternyi termést adott.

Az elmúlt esztendőben a paszulytermés sokkal bővebb volt, mint az utolsó évek bármelyikében; a főterményként termesztett 390.940 hliter, mellékterményként 1.243.387 hl.

A paszuly-export révén jelentékeny összeg foly be évente Romániába.

A külkereskedelmi statisztika az utolsó évekről a következő adatokat jegyzi fel.

Kivitel:

	1907	1908	1909	1910
kg.	33.259.561	47.167.394	36.317.466	44.700.375
lei.	6.153.017	8.018.797	7.463.239	9.051.826

Bevitel:

	1907	1908	1909	1910
kg.	172.620	193.912	105.531	219.95
lei.	33.703	44.600	24.272	50.892

Nagymennyiségű paszulyt szállít Románia Ausztria és Magyarországra is, nevezetesen:

- 1908-ban . . . 1.379.069 kg.
- 1909-ben . . . 992.362 kg.
- 1910-ben . . . 1.431.369 kgt.

Míg a paszulyterméssel főleg a kisbirtokosok — a borsóval viszont inkább a nagybirtokosok foglalkoznak. Az 1901—1911. évek átlagát véve mintegy 10.718 hektáron termelnek Romániában borsót; ebből azonban csak 957 hektár esik a kisbirtokosokra, a nagybirtokosokra jutó 11.041 hektárral szemben.

Legtöbb borsót Ilfor megyében termelik, amit a bukaresti piac közelsége magyaráz. Átlagos termés hektáronként 12 hl., ha ezt a hektáronkénti átlagot vesszük alapul, úgy Románia évi borsótermelése 129.473 hektoliterre tehető.

Az 1912. évi borsótermelés az átlagosnál sokkal nagyobb volt; termelt összesen 238.847 hliter. Meg kell azonban jegyeznünk, hogy amint az alábbi adatokból látható, az elmúlt évben sokkal nagyobb területen termesztettek borsót mint a megelőző években.

- Termett 1907 ben . . 122.292 hl.
- 1908 ban . . 111.393 „

- 1909-ben . . 137.379 hl
- 1910-ben . . 174.239 „
- 1911-ben . . 203.281 „

A kivitel borsóban is sokkal nagyobb, mint a bevitel. Nagyon sok borsót exportál Románia Belgiumba, Hollandiába és Németországba.

A kivitel és a bevitel az utolsó években a következő volt.

Kivitel:

	1907	1908	1909	1910
kg.	8.802.630	4.293.650	9.493.801	14.147.482
lei.	1.408.421	738.517	1.609.199	1.733.067

Bevitel:

	1907	1908	1909	1910
kg.	176.301	155.020	216.916	218.452
lei.	88.151	77.510	108.483	109.226

A hüvelyesek közül jelentőségre harmadik helyen a *lencse* következik. Az évi termés — az utolsó öt év termését véve alapul — 8.2 hliter átlaggal összesen 15.538 hlitert tesz ki. Az 1912. évi termés csak mintegy 6.304 hlitert adott, tehát jóval kisebb volt az átlagosnál.

A babtermés elenyésző csekély, az évi produkció 2.649 hliter.

A hüvelyesek után a román statisztika a *burgonya* termelési adatait adja. A burgonyát már több mint egy század óta mivelik Romániában, mégis relative kevésbé van elterjedve. Főként a moldovai paraszti birtokosok foglalkoznak burgonyatermesztéssel. Miként a paszulyt, a burgonyát is kétféleképpen termesztik: főterményként és mellékterményként.

Az öt éves átlagot véve alapul, Románia évi burgonya produkcióját 898.087 métermázsára becsülhetjük hektáronkénti 88.7 mm. átlagterméssel. A mellékterményként termesztett burgonya mindig 326.467 mm.-ra tehető.

Legtöbb burgonyát Dorohoi és Botosani megyékben termelnek, ami azon körülményben találja magyarázatát, hogy ezekben a megyékben van a legtöbb szeszgyár.

A leginkább elterjedt burgonyafajok Romániában a következők: Darasti, moldovai, zsemle-krumpli, brassói kék. A külföldi fajok közül még kedveltségnek örvend az *Imperator* és *Early rose*. A magyar burgonya a legjobb hirnévnek örvend a román piacokon.

A belföldi produkció a szükségletet nem elégítvén, Románia évente nagymennyiségű burgonyát importál külföldről.

Az évről-évre rohamosan növekvő burgonya bevitelről a következő statisztikai adatok tanuskodnak.

Bevitel:

	1907	1908	1909	1910
kg.	836.253	1.180.391	2.237.117	3.372.132
lei.	41.813	59.020	111.856	168.607

Legtöbb burgonyát Ausztria és Magyarország szállít Romániának. Az importban részesednek még Oroszország, Törökország, Németország stb. Azonban a többi ország bevétele elenyésző csekély a magyar bevitelhez képest.

Az export, mint az alábbiak mutatják, jóval kisebb.

Kivitel:

	1907	1908	1909	1910
kg.	2.271.344	153.970	132.919	934.600
lei.	113.567	7.690	6.646	46.730

Kiviteli piaca a román burgonyának Törökország, Bulgária és Egyiptom.

Az Ausztria és Magyarország által Romániába szállított burgonyamennyiség az utóbbi években a következő volt:

- 1908-ban . . . 1.108.474 kg.
- 1909-ben . . . 2.105.747 „
- 1910-ben . . . 3.251.540 „

Szóval a Romániába irányuló burgonya exportunk évről-évre jelentékenyen növekszik.

(Folyt. köv.)

Bemutatóval kapcsolatos terménv vásár Kolozsváron.

A Kolozsvári Kereskedelmi Csarnok választmányában korábban felmerült volt az a terv, hogy a Csarnok az Erdélyi Gazdasági Egylettel karöltve egy terménv vásárt rendezzen az idén, amely vásáron bemutatásra kerülne és forgalomba hozatnának az erdélyi nagyban termelt mezőgazdasági terményeken kívül, melynek a buza, árpa, rozs, zab, tengeri stb. a speciális erdélyi termények is, amelyek kiváló minőségükkel tűnnek ki, amilyenek a gyümölcsfélék heremag, bor, méz stb. és amelyek bár a kereslet élénk irántuk, mégis kisebb arányokban termeltetnek, mert a kereskedelem számára hozzáférhetetlenek ugyszólván.

A tervet a Csarnok közölte az E. G. E.-vel és az E. G. E. választmánya a Csarnok kérésére egy bizottságot delegált a terménvbemutató és vásár rendezése ügyében a Csarnokkal való tárgyalásra.

A tervet a kolozsvári miniszteri kirendeltséggel is közölte a Csarnok, a kirendeltség a tervet helyesléssel fogadta. — A vásár intézőségének elnökéül a Csarnok Koos Mihály miniszteri oszt. tan. kirendeltségi vezetőt kérte fel, ki e tisztet szíves volt vállalni.

A Csarnok és az EGE. választmánya által kiküldött bizottságok hétfőn ültek össze közös ülésre Koos Mihály min. oszt.

KÖTSZER — MENTŐSZEKRENYEK — GAZDASÁGI CIKKEK nagyválasztékban, verseny áron a
„RÓZSA” DROGERIA — ILLATSZER — KÖTSZER ÉS ORVOSI MŰSZER-
TÁRÁBAN, KOLOZSVÁR, MÁTYÁS KIRÁLY-TÉR 13. SZÁM
Gyógynövény beváltó állomás!

tan. elnöklete alatt. Az ülésen jelen voltak az EGE. részéről Juhász Árpád, a vásár intézőségének igazgatója, dr. Seyfried Károly, Jászberényi András, gy. Rosenberger Sándor és Török Bálint s.-titkár. A Csarnok részéről: Tischler Mór, Miklós Armand titkár, Pintér Adolf, Kaufmann Samu és Molnár Imre, a Kereskedelmi és Iparkamara részéről Balázs Gyula kamarai titkár.

Koos Mihály örömmel üdvözölte megnyitójában a vásár eszméjét, rámutatván annak messze kiható közgazdasági fontosságára, felhívta Miklós Armand titkárt, és Juhász Árpád igazgatót a vásárrendezés tervének ismertetésére, amely szerint a bemutatóval kapcsolatos vásár a kolozsvári legközelebbi országos vásár idejében október 30—november 2-ig rendeztetnék. Célja a vásárnak a gazdákat közelebb hozni a kereskedelemhez és így a terményeket hozzáférhetőbbé tenni a nagyközönség számára.

Ma ugyszólván nem tudjuk, hogy tulajdonképpen hol és miből van Erdélyben a termelés, miféle terményekből szorulunk behozatalra. E vásár révén, mely alkalmas az időszerű termények értékesítése céljából ismételt rendeztetnék, felkutatnák a legeldugottabb falvakat is az ottani terményeknek megfelelő áron való értékesítése céljából. A vásáron a gabonaműveken kívül forgalomba hozatnának heremagvak, répamag, gyümölcs, zöldség, burgonya, bor, méz mind nagyban. A közvetítés pedig aként fog történni, hogy a gazdák eladó áruikból mintákat küldenek be az árak megjelölésével és az áruk a Csarnokoknak több e célra berendezett osztályozott szekrényében üveg alatt elzártan lesznek bemutatva, a szekrény kulcsa pedig az irodában fog állani.

Tischler Mórnak azt a javaslatát, hogy ez az altruisztikus alapon álló értékesítési szervezet egy szűkebbkörű bizottság útján a terménykeresletet és kínálatot állandóan nyilvántartsa Erdélyben, helyesléssel elfogadták. Ugy a bemutatóval kapcsolatos vásár, mint az állandó nyilvántartás tervezetének részletes kidolgozásával Juhász Árpád, Török Bálint, Tischler Mór és Miklós Armand tagokat bizta meg a gyűlés, kik javaslataikat rövid időn belül elő fogják terjeszteni.

Csak örömmel üdvözölhetjük ennek a szervezetnek a létesülését, mert hiányt pótol ez a kis testület, mely remélhetőleg erős kezekkel fogja tartani a gyeplőt és nem fogja kezéből mezőgazdasági termelésének és a kereskedelemnek a helyes irányítását kiengedni.

A mezőgazdaság és kereskedelem így együtt működve a termelést rendszeressé teheti és helyesen irányíthatja a köznek és a magánosoknak egyaránt javára. E szervezet állandóan figyelemmel fogja kísérni a konjunkturákat is a szerzett tapasztalatokat alkalmi vásárain hasznosítani fogja. Programját az idén talán csak egyes részleteiben valósíthatja meg a szervezet, de ha az ügyek vezetése továbbra is ilyen agilis befolyásos és áldozatkész szakférjak kezében marad, re-

mélhető, hogy már rövid időn belül a teljes programját megvalósíthatja és közgazdasági életünknek jelentékeny tényezőjévé válik.

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ Mikor és hogyan kell a műtrágyákat kiszórni. A műtrágyák hatásának nagyságára lényeges befolyással van az, hogy mikor és hogyan szórják ki azokat. E trágyáknak ugyanis abba a talajrétegbe kell legnagyobb mennyiségben kerülniök, a melyben legtömegesebb a növényzet gyökere s olyan időben kell azokat kiszórni, hogy a mag csírázásának indulásáig oldatba kerüljenek, hogy így feloldott állapotban azonnal táplálhassák a zsenge növényt.

Miután pedig a legkönnyebben oldható foszforsav tartalmu trágyának a szuperfoszfátnak is kell egy-két hét, hogy feloldódjon, hiba volna azt a maggal egyidejűleg elszórni, mert ez esetben a mag hamarabb kezd csírázni, mint ahogy a legtöbb esetben a szuperfoszfát feloldódott és így nem lesz képes táplálni a fejlődésnek indult növénykét, holott éppen ilyenkor van a növénynek legnagyobb szükségük az erőteljes táplálkozásra. A vetést megelőzőleg tehát legalább 10—14 nappal kell a szuperfoszfátot kiszórni.

Az a kérdés továbbá, hogy jobb-e a szuperfoszfátot már a megszántott területre kiszórni, avagy helyesebb-e a szántást megelőzőleg kiszórni és a szántással alátakarni.

A legtöbb gazda természetszerűbbnek találja a szuperfoszfátnak a már megszántott területre való rászórását és sehogyan sem tud megbarátkozni azzal a gondolattal, hogy a kiszórt szuperfoszfátot alászántás segítségével mélyebb rétegbe hozzuk, mint aminő rétegben az elvetett mag fekszik. Pedig mégis ez az utóbbi eljárás a helyesebb, az tehát, hogy a szuperfoszfátot a vetést megelőző utolsó szántás előtt kell kiszórni s így tehát a nem tulságos mély szántással alátakarni.

A szuperfoszfát alászántásával csökkentjük az esetleg beálló szárazság káros hatását. A növényzetnek ugyanis az a tulajdonsága, hogy gyökérzetét aszerint bocsátja mélyebbre vagy kevésbé mélyre, amiként táplálékát is mélyebben vagy kevésbé mélyen találja meg. Ha tehát a szuperfoszfátot a vetés után szórjuk rá a földekre, akkor a talaj felsőbb rétege lesz gazdag tápláló anyagokban, így a növényzet is ezen legfelsőbb tápláló rétegből szedi tápláló anyag-szükségletét, amelyet pedig kétségtelenül leg hamarabb érint károsan a szárazság. Ha ellenben a szuperfoszfátot leszántjuk, a mikor is legnagyobb tömege 10—14 cm. mélyre kerül a talajba, akkor ezen mélyebb talajrétegben terül el leginkább a növény gyökérzete, amely mélyebb talajréteg nem szárad ki olyan könnyen, mint a legfelsőbb s így a mélyebben gyökerező növények tartósabb szárazság esetén sem szenvednek a szárazságtól annyit, mint a csekélyen gyökerezők.

Ezekből a körülményekből kifolyólag tehát határozottan azt mondhatjuk, hogy helyesen az a gazda jár el, aki legalább 1—2 héttel a vetés előtt szórja ki a szuperfoszfátot, azt alászántja és beboronálja.

+ Kalászos növényeink termésének fokozása. Hazánk főtermékei sorából a buza, a rozs és az árpa egyaránt meghálálják a helyesen alkalmazott műtrágyákat, még pedig ezek sorában is legelső helyen a hazánk szerte oly kiválóan bevált szuperfoszfátot. Gazdaközönségünk a szuper-

foszfátot minden egyéb foszforsavas trágya felé helyezi ma már azért is, mivel könnyen és gyorsan oldódik, csapadékban szegény, szárazabb években is érvényesülni képes, a talajban egyenletesen szétoszlik, a buzát, rozst, árpát egyaránt gyorsabb érésre hozza, a rozsdakár és a megdőlés ellen is némi óvszert nyújt, de ami legfőbb, a szemek teltségét, siker-tartalmát, súlyminőségét és mennyiségét, így tehát az átlagos terméshozamot is mindet jelentékenyen javítja, ahol a gazdák kat. holdanként a kalászosoknak nem sajnálják évente a két métermázsányi avagy ennél is több szuperfoszfátot időben megadni.

Műtrágyát rendszeresebben alkalmazó egyes vármegyéinkben, nevezetesen Pozsony, Nyitra, Moson, Fejér, Győr és legújabbán Bácsbodrog megyékben szem-melláthatóan emelkedik az évi terméshozam azóta, hogy ezek az elősorolt megyék évről-évre több szuperfoszfáttal javítják termütereiket.

Ahol a gazdaközönség jól termelt istállótrágyával esetleg pedig ennek hiányában zöldtrágyázással, vagy 50—60 kilogram kat. holdanként adott chilisálétromozással javíthat kalászosain, úgy az egyidejűleg adott szuperfoszfát lényegesen, de legkevesebb 2—3 métermázsányi többlettel fog holdanként több buza, rozs és árpatermést adni, mint ott, ahol a trágyázást kellő bőségben adott szuperfoszfáttal igyekezünk kielégíteni s így valóra váltani a gazdaközönség által ország-szerte oly igen áhított és ma már könnyen megvalósítandó eredményt, hogy 2000 zsák teljen meg buza, rozs és egyéb szemtermésekkel ott, ahol eddig hasonló földterületről legfeljebb 1000 zsákot tudtunk megtölteni.

EGYLETI ÉLET.

Meghívó

Az Erdélyi Gazdasági Egylet állattenyésztési és kiállítási szakosztályának végrehajtó-bizottsága folyó hó 18-án szombaton d. u. 4 órakor az E. G. E. Attila-utca 10. szám alatti székházának üléstermében gyűlést tart, amelyre a bizottság tagjait tisztelettel meghívja

Kolozsvárt, 1913. október hó 8-án
az Elnökség.

Tárgysorozat.

1. Jelentés a kiállításokról.
2. Jogtanácsos véleményének bejelentése a szakosztály részjegyeinek beváltása, illetve visszaadományozása tárgyában.
3. Esetleges indítványok.

Járási állatdíjazások. Az Erdélyi Gazdasági Egylet kolozsmegyei osztálya a magyar királyi földmívelésügyi miniszterium támogatásával Kolozs vármegye kispapjai által bemutatandó erdélyi fehér (tenyészt) szarvasmarhák megbírási díjazásokat rendez minden járásban. Legközelebből október hó 19-én: a bánffyuhnyadi járásban, Körösti községben tartják meg a díjazást. A bíráló bizottság elnöke Kertész Samu főszolgabíró; tagjai Józsa Gyula, Mátyás Ferenc, Illés Ferenc, Tanka Sándor állategészségügyi felügyelő, Gálos Traján. A díjazási tervzet a következő: a) Üsző díjak: I. díj (1) = 60 kor. II. díj (2) = 40 korona = 80 kor. III. díj (3) = 25 korona = 75 korona. Összesen: 215 korona. b) Tehén díjak: I. díj (1) = 50 kor. II. díj (2) = 30 kor. III. díj (2) = 25

korona = 50 kor. Összesen: 160 korona.
c) Borju dijak: I. di 15 kor. II. di 10 kor. Összesen 400 korona.

Szántásverseny Dextrászeplakon. Az E. G. E. kolozsmegyei gazdasági szakosztálya a gazdaköri tagok részére Dextrászeplak községben folyó évi október hó 12-én az ugarföldön szántásversenyt rendez, melyen mindenféle fogattal és ekével (szomszédos községből is) a kisgazdák részt vehetnek. A jelentkezőknek egy-egy 100 □ öles parcella jelöltetik és akik a gazdák közül a legjobb szántást végzik, a bíráló-bizottság véleménye alapján, azok között jutalomdíjak (gazdasági eszközök) osztanak ki érdemszerint jutalmul. A bíráló-bizottság tagjai: Papp Zoltán főszolgabíró, Farkas Gyula, Horváth Károly, Forró Károly, Marisch István, dr. Cséser Lajos és Farkas Árpád.

Járási állatdíjazás Bátoroson október hó 12-én d. e. lesz, melyre a tekei járás kisgazdái hozzák be tenyészállataikat. Az eddigi bejelentések nyomán jó sikerűnek ígérkezik és a falusi gazdák ünnepeére maga Dózsa alispán vállalta az elnökséget.

KORMÁNYINTÉZKEDÉSEK.

Rendelet a lóversenyeknél, az üzletszerű, vagy nyilvános fogadásokat és a kölcsönös fogadások közvetítését szabályozó 1894. évi XXIX. t.-c. módosításáról szóló 1913. évi XIII. törvénycikk végrehajtása iránt. A lóversenyeknél, az üzletszerű vagy nyilvános fogadásokat és a kölcsönös fogadások közvetítését szabályozó 1894. évi XXIX. t.-c. módosításáról szóló 1913. évi XIII. törvénycikket, a törvény 6. §-ában foglalt felhatalmazáshoz képest 1913. évi szeptember hó 15-én léptettem életbe és annak végrehajtása tárgyában a pénzügyi, belügyi, honvédelmi és vallás- és közoktatásügyi miniszter urakkal egyet értőleg a következőket rendelem:

1. §. A törvény 1. §-a kimondja, hogy az 1894. évi XXIX. t.-c. 6. 7. és 10. §-ai hatályon kívül helyeztetnek.

A kölcsönös fogadásokról és levonásokról. 2. §. A törvény 2. §-a a totalisateur kezelésének általános érdekű főbb elveit szabályozza és azokat a levonásokat állapítja meg, amelyek a fogadási tételekből, a totalisateur egész bruttó forgalmából eszkiölendők és azon célokat határozza meg, amelyekre ezeknek a levonásoknak megfelelő összegek fordítandók.

A törvény ezen szakasza szerint a kölcsönös fogadásokra feltett összegek (totalisateur) összforgalmából 14% vonandó le a következő felosztás szerint:

a) 6% a versenyt rendező pénztára javára, még pedig a totalisateur kezelésével járó költségekre, a versenypálya fenntartására és versenydíjak kitűzésére;

b) 4½%, amely levonás összege a versenyt rendező által az állampénztárba szállítandó be, alapszerűleg kezeltetik és a földművelésügyi miniszter által kizárólag a lótenyésztés emelésére fordítatik;

c) 2% a versenyt rendező által szintén az állampénztárba szállítandó be s az így befolyó összegnek 20%-a a földművelésügyi miniszter által turisztikai célokra, valamint a tárcája keretébe tartozó iskolák hallgatóinak testedzése és egyéb hasonló célok előmozdítására fordítatik, az ezen 2% alapján befolyó összegnek többi része, vagyis 80%-a pedig vallás- és közoktatásügyi miniszter által egységes alapszerűleg kezeltetik és a honvédelmi miniszterrel egyetértőleg minden évre előre megszerkesztendő részletes költségvetési tervezet szerint kizárólag a testnevelésnek, valamint a testedzésnek az

ország lakosainak széles rétegeiben való meghonosítására és fejlesztésére fordítatik;

ezen 2%-ot kitevő levonás összege van hivatva a testnevelés és testedzés előmozdítására szükséges célokat szolgáltni a fentebb jelzett megosztás szerint.

d) 1½% jótékony célokra fordítatik, még pedig Budapest fő- és székváros területén rendezett versenyeknél a fő- és székváros szegényalapja javára, a többi versenyeknél pedig az állami jótékony-sági sorsjáték jövedelmének gyarapítására.

Ezen 1½% levonás összege a versenyt rendező által Budapest fő- és székváros területén rendezett versenyeknél a fő- és székváros pénztárába, a többi versenyeknél pedig az állampénztárba szállítandó be.

Ezen levonások után fenmaradó összeg a nyerők között tételeik arányában osztandó ki. Kivételt képez a nyerő jutalékánál mutatkozó, koronán aluli töredék, amely töredék, ugyisintén azok a nyeremények is, melyek sem a versenyterén a verseny alkalmával, sem ugyan-csak a verseny alkalmával az e célra megjelölt helyen a verseny napja után következő 8 nap alatt fel nem vétettek, a jelen törvény 2. §-ának a) pontjában megjelölt pénztárba folynak és az ott megjelölt célokra fordítatnak.

Az üzletszerű, vagy nyilvános versenyfogadásokról. 3. §. Jelen törvény 2. §-ában jelzett több levonás nemcsak a kölcsönös fogadásokra (totalisateur) feltett összegekre vonatkozik, hanem az üzletszerű fogadásokra is, minélfogva az üzletszerű, vagy nyilvános versenyfogadásokat közvetítő egyesek vagy vállalatok (bookmaker, fogadási iroda) által fizetendő külön illeték mértékét a jelen törvény 2. §-ában körülírt levonások arányában külön rendeletben fogom megállapítani és az erre vonatkozó intézkedéseket megtenni.

Ezen általam megállapítandó illeték ugyanoly arányokban osztatik fel, mint a kölcsönös fogadásokra (totalisateur) feltett összegekből levont százalékok.

Kihágások és büntetések. 4. §. A jelen törvény 4. §-a azokat a tiltott cselekményeket állapítja meg, amelyek kihágást képeznek és amelyek 2 hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

Ezen büntetésben részesítendő tehát az, aki előre kinyert engedély nélkül lóversenypályán rendezett versenyekre, vagy azokon résztvevő lovasokra, istállókra vagy lovakra vonatkozólag fogadások költésével üzletszerűen foglalkozik, vagy nyilvános fogadási irodát (bookmaker), vagy kölcsönös fogadásokat közvetít (totalisateur).

Visszaesés esetében a jelen törvény 4. §-ának első bekezdésében meghatározott kihágás egy hónaptól két hónapig terjedhető elzárással és 300 koronától 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

A kihágásnak minősített tiltott cselekmények büntetését tehát a törvény visszaesés esetében azzal szigorítja, hogy a büntetésnek nemcsak a legmagasabb, hanem a legkisebb mértékét is meghatározza.

Hatóságok. 5. §. A törvény 5. §-a azokat a hatósági fokozatokat jelöli meg, amelyek a jelen törvény 4. §-ában felsorolt kihágási ügyekben intézkednek.

Budapest, 1913. évi május 8. A miniszter helyett: báró Kazy s. k. államtitkár.

A pasztörözött tej és a tejpör. Az újabb időben több ízben előfordult, hogy a »pasteurizált« tej megnevezéssel a rendes tejnél magasabb áron oly tej hozatott for-

galomba, mely a chemiai vizsgálatok során nem bizonyult pasteurizálnak s gyakran előfordultak oly esetek is, hogy különféle tejpör-gyártmányok megtevesztésre alkalmas elnevezések alatt kerültek forgalomba.

Ezért az előállítása és a közforgalom egységes rendezése és a fogyasztókönység érdekeinek védelmére az 1895. évi XLVI. t.-cikk végrehajtása tárgyában kiadott 38286/96. sz. V. R. 8. § 1. pontjának kiegészítésekké a magy. kir. bel- és kereskedelemügyi miniszter urakkal egyet értőleg a földmiv. min. rendeletet bocsátott ki, amely többek között a következőket tartalmazza:

I. a) Pasztörözött (»pasteurizált« vagy hasonértelmű) megjelöléssel csak oly tej, illetve tejszín hozható forgalomba, mely legalább 15 percen át 75 C°-ra, vagy legalább 4 percen át 80 C°-ra volt felmelegítve.

b) Pasztörözött (pasteurizált) tejszínből készült vaj neve alatt csakis oly vaj hozható forgalomba, mely az a) pontban leírt módon kezelt tejszínből készült.

c) Pasztörözött (pasteurizált) tejnek, illetőleg tejszínnek csakis olyan tej, illetőleg tejszín minősíthető, mely a Storch-féle parafenylendiamin reakciót 2 percen belül nem adja.

II. 1. »Tejpör« vagy »besűrített tej« gyanánt csak olyan tehéntejből készült áru hozható forgalomba, melynek szárazmaradékában a tehéntej egyes alkotórészei ugyanazon arányban vannak jelen, mint a rendes egész tehéntej szárazmaradékában és amelynek minőség, illetőleg eredetük tekintetében sem térnek el a rendes tehéntej alkotórészeitől.

Kivételt csupán olyan ártalmatlan anyagok képeznek, melyek csak mérsékelt mennyiségben, a gyártás eredményessége, illetőleg a gyártmány jobb használhatósága céljából tétettek az illető készítményekhez (nádcukor, natriumhydrocarbonat) anélkül, hogy ezek az alkotórészek között fennálló mennyiségarányt lényegesen megváltoztatnák.

Feltétlenül tilos ártalmas konzerválószerek alkalmazása, mint amilyenek a borsavas vegyületek, a citrylsav, benzolsav stb.

Lefölött tejből állóállított hasonló készítmények szintén csak idegen anyagoktól mentesen hozhatók forgalomba.

2. A tejpör az egészségre nem káros módon készített papírosomagban (kartondobozban) vagy üvegtartályokban hozandó forgalomba olyképp, hogy:

a) a teljes tejből készült tejpör közvetlenül a burkoló papírra nyomott, illetőleg magára a tartályra ragasztott *világosvörös* címkén fekete betűkkel:

»Tejpör teljes tejből.«

b) a lefőlözött tejből készült tejpör ugyanolyan módon azonban *kék* címkén fekete betűkkel:

»Tejpör főlözött tejből.«

c) a nádcukorral készült, kondenzált tej az ezen szakasz a), illetve b) pontjában előírt címkén, azonban *fehér* betűkkel:

»Cukrozott, kondenzált tejpör«

jelzővel hozandó forgalomba.

A lefőlözött tejpör hirdetése vagy ajánlása esetén a hirdetésben vagy ajánlatban ezenfelül a zsir, a száraz anyag és a hamutartalom is megjelölendő.

3. A 2. szakaszban előírt jelzések mellett a gyártmányokat megkülönböztető elnevezések és megjelölések (védjegy) használhatók ugyan, de csak az előírt jelzések alatt és azoknál kisebb betűkkel.

A védjegybe az előírás szerint alkalmazandó jelzéseknek ellentmondó megjelölések (szavak) nem vehetők be.

4. A tejpor-készítményekből előállított folyadékokat vagy eredeti felhígított készítmények keverékeit természetes állapotban levő tejjel vegyítve, továbbá tej, vagy lefőltözött tej elnevezés alatt forgalomba hozni tilos.

Uj marharakodó állomások. A földmívelésügyi miniszter a kereskedelmi miniszterrel egyetértően a m. kir. államvasutak kezelése alatt álló torontáli h. é. vasutak vonalán Torontálmegeye területén fekvő Párdány állomást, a m. kir. államvasutak vonalán Fejérmegye területén fekvő Szászhalombatta állomást, a m. kir. államvasutak vonalán Debreczen város területén fekvő Nagycsere állomást, valamint a m. kir. államvasutak kezelése alatt álló hidegkut-gyöngy-tamási h. é. vasút vonalán, Tolnamegye területén fekvő Alsómajsa állomást kizárólag Bischitz János állatszállítmányainak ki- és berakása céljából marharakodó állomásul engedélyezte.

Állatgészségügyi értesítő. A sertésvész elhurcolása miatt tilos a sertéseknek Horvátországon országokba bevitele: Kolozsvármegye kolozsvári járásából, valamint Kolozs r. t. városból, Nagyküküllő vármegye medgyesi járásából, valamint Medgyes r. t. városból, Tordaaranyos vármegye tordai járásából, valamint Torda r. t. városból, Szilágy vármegye zilahi járásából, valamint Zilah r. t. városból.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Gazdatisztek gyűlése. A Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesületének igazgató választmánya most tartotta a nyári szünet után első igazgatóválasztmányi ülését Nick Ede ny. koronauradalmi igazg. udvari tanácsos elnöke alatt. Elnök megnyitó beszédében kegyelmes szavakkal emlékezett meg a nyár folyamán elhunyt tagokról, köztük Hensch Árpádról, a magyaróvári gazdasági akadémia volt igazgatójáról, ugyszintén özv. Kodolányi Antalnéról. Emléküket a választmány jegyzőkönyvében örökíti meg. Ezután Jeszenszky Pál kir. tanácsos, ügyvezető igazgató tett jelentést a tagsági ügyekről. A legutolsó ülés óta 11 új alapító s 39 rendes tag jelentkezett, kiket a választmány a tagok sorába felvett, örömmel adva kifejezést különösen az alapító tagok nagymérvű szaporodása fölött. Az egyesületi tagok száma az újonnan felvettekkel meghaladja az 1200-at. Tudomásul vette a választmány a számvizsgáló bizottság jelentését az egyesület 1913. évi könyvvezetéséről és vagyoni állapotáról, amely minden tekintetben megnyugtató képet mutat. Ezután a segélyt kérő kérvényeket tárgyalták s ezuttal elhunyt gazdatisztek özvegyei és árvái részére 1100 korona segélyt szavazott meg a választmány. Tudomásul szolgált az a körülmény is, hogy a vármegyei gazdasági egyesületek kebelében immár több helyen megalakult a gazdatiszti szakosztály amely hivatva van pótolni a vidéki gazdatiszti köröket. Legközelebb a pestvármegyei szakosztály alakul meg. Jeszenszky Pál azután az egyesületi iroda nyári működéséről számolt be, majd behatóan ismertette a legközelebb felállítandó gazdatiszti internátus ügyében tett lépéseit. A jelentéseket a választmány tudomásul vette s egyben felhatalmazást adott ügyvezető igazgatónak, hogy az internátus dolgában a további lépéseket is megtehesse. A választmányi ülés után a mezőgazdasággal és erdészettel foglalkozók nyugdíjintézete tartott igazgatósági ülést, amelyen több adminisztratív ügy elintézése mellett a pénztárjelentés került napirendre. Eszerint a nyugdíjgyűlését va-

gyona állandóan gyarapodik s ma már jóval meghaladja a 800.000 koronát.

Az alsózsuki lóversenyek első napja. Az Erdélyrészi Falka-Vadász Társulat ez idei lóversenyeinek elsője vasárnap, e hó 5-én folyt le Alsózsukon. Dacára, hogy az eső sokakat visszatartott a résztvevéstől, mégis a Kolozsvárról induló különvonat zsúfolásig megtelt érdeklődő közönséggel. Mert hiába akarják Budapesten a zsuki versenyeket is a többi vidéki lóversenyekkel egy nivóra helyezni, báró Wesselényi Béla, aki a zsuki versenyeket megteremtette, jól tudta, hogy ezzel a lovas sportnak egy olyan nemét alapítja meg, amely jöjjenek bármilyen változó idők is, Magyarországon egyedül fog állni és mindig igazi sportélvezetet fog nyújtani. Az alsózsuki pálya mindig első helyen fog állni a magyarországi versenypályák között, mert terepviszonyainál fogva a leg-erősebb próbára teszi a lovat és a lovasát. Itt igazán, aki nyeregbe ül, annak nemcsak jól kell tudni lovagolni, hanem rendíthetetlen bátorsággal is kell bírnia, mert életével játszik. Sik pályán könnyű, ha jó a ló, nyerni. De hegyen föl, le, akadályokat ugratni, próbára teszi a versenyző urlovasokat és messze kiemeli őket a sik pályán futók fölé.

Az első napi verseny eredményeket az alábbiakban közöljük:

Zsuki díj: Akadályverseny 1400 korona. I. Báró Bánffy Albert Tomiris, lov. Morvay Ákos százados. II. Gróf Bethlen Ádám Brussi, lov. Reimer százados. III. Ifj. gróf Nemes János Parádé, lov. Nemes András gróf.

II. Állami ménék versenye. Ez vadász verseny volt állami ménekkel, amelyet gróf Teleki Arctur falkanagy vezetett. A méneket Piszell hadnagy, Reimer százados, Ádám főhadnagy, báró Appel és Kiss Béla hadnagyok lovagolták. I. 91 Dunure lov. Reimer száz.

III. Báró Wesselényi Béla emlékverseny. Akadályverseny 2500 korona. Öt ló indult. Ádám Pepijét: lov. Wodianer, Filotás Rózáját Szánthó, Plossek Mirkóját Morvay, Rohonczy Romatausát lov. gróf Teleki, br. Wesselényi Szemérmesét Markovics. I. Rohonczy Ramatausa lov. gróf Teleki. II. Wesselényi Szemérmese lov. Markovics Manó.

IV. Állami ménék versenye, vezette báró Szentkereszthy István. A méneket a következők lovagolták: Reimer százados, Ádám főhadnagy, báró Appel, Landmann főhadnagy, Piszell hadnagy. I. 168 Sárvár lov. Reimer száz.

V. Háromévesek versenye. Sikverseny 1000 korona. A gyönyörű futásban résztvettek: Filotás Ferencz: Bengáli lov. Szánthó, báró Szentkereszthy: Murád lov. Teleki gróf, Wodianer: Kritikus lov. Morvay, Wodianer: Erdész lov. Tulajdonos. Zsibói ménes: Pandora lov. Reimer. I. Erdész lov. Wodianer. II. Kritikus lov. Morvay.

VI. Állami ménék versenye. Ez volt az utolsó pontja a versenynek. Lovasok voltak: báró Appel, Reimer, Morvay, gróf Nemes, Piszell, Kiss Béla. I. 174 Síglay Bogdady lov. Reimer.

Ezzel a vadászversennyel amelyet újra Teleki Arctur gróf falkanagy vezetett, az érdekes és kitűnően sikerült lóversenyek első napja véget ért.

A következő versenynapok október 12 és 19-én tartatnak meg.

A kolozsvári gazdasági akadémia tanévnyitása és kiállítása. Csütörtökön d. e. tartották meg a kolozsvári gazd. akadémia megnyitó ünnepélyét, amelyen a helybeli gazdasági egyesületek és intézmények szép számmal képviseltették magukat. Az ünnepélyen megjelentek az E. G. E., a földmívelésügyi miniszter kolozs-

vári kirendeltsége, az E. G. E. kolozsmegyei osztálya, a Kolozsvári Gazdasági Egylet stb. képviselői. Az ünnepélyt dr. Páter Béla gazd. akad. igazgató, egyetemi m. tanár nyitotta meg. Üdvözölve a megjelenteket, a tanári karban legutóbb beállott változások ismertetése rendén elbucsuztatta Sztankovics János és Stolp Ödön tanárokat, kik más akadémiahoz helyeztettek át. Üdvözölte Jászberényi András és Farkas Árpád akadémiai tanárokat, kik ezévben az üzemtani tanszéknek, illetve az akadémia gazdaságának a vezetését átvették. Schandl Károlyt, mint az akadémia új rokonszenves tanárségédét üdvözölte Páter Béla, majd az ifjúsághoz ösztinte, kitartó munkára buzdító szívélyes szavakat intézve, az 1913-14. tanévet megnyitottnak jelentette ki. Utána Farkas Árpád gazd. adjunktus tartott székfoglaló értekezést Bajorország állattenyésztéséről, érdekes képét tárva a hallgatóság elé, a bajorországi állattenyésztő szövetkezeteknek. Érdeklődéssel kísért előadása után, dr. Páter Béla a vendégeket az akadémia házi kiállításának megtekintésére hívta meg. A jelenvoltak levonultak a kiállítási épületbe, hol külön csoportokban voltak láthatók az akadémia gazdaságának, kertészetének, gyógy növénytelepének, növénytermelési és kísérleti telepeinek kiállításai.

A Dr. Borovszky-féle szagosított
BOROLIN
 a világ legjobb és leghatásosabb házi-szere. A Borolin a fájdalmakat azonnal megszünteti.
 Megrendelhető a Borolingyárban
 Budapest, II., Margitrapart 45. sz.
 Próbauveg 50 fillér.

Országos kertészeti kiállítás Budapesten. Szombaton nyílt meg a József királyi herceg fővédnöksége alatt rendezett országos kertészeti kiállítás. A városligeti nagy Iparcsarnokban és a körülötte elterülő térségen már napokkal megelőzőleg kidomborodott a kiállítás képe s ugy a csarnokban, mint a csarnokon kívül végzett munka mári előre sejtette, hogy a nyolc napon át tartó kiállítás az őszi idény valóban szemet-lelket gyönyörködtető eseménye lesz. Az Országos Magyar Kertészeti Egyesület, a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete, valamint a székesfőváros vezetősége és a földmívelésügyi miniszterium ritka buzgósággal karolták fel a kiállítás ügyét. Ennek tulajdonítható a nagy érdeklődés, aminek látható eredménye a bemutatásra kerülő tömémentelen anyag mintaszerű elrendezésében nyilvánult meg. A dísz- és kereskedelmi kertészeti, kertművészeti, virágkültészeti, faiskolai, gyümölcsészeti, konyhakertészeti, magvak, trágyák és kertészeti földnemek, kertészeti irodalmi és kertészeti tanügyi, védekezési és kísérleti ügyi, majd a kertészeti és szőlészeti ipari csoportokban rendezték el a kiállításra felküldött tárgyakat, hogy a látogató közönség élvezetes és áttekinthető módon tájékozódjék a kiállítás területén.

A kecskeméti gazdasági tanítónőképző intézet megnyitása. Báró Kazy József államtitkár jelenlétében nyitották meg a múlt héten a kecskeméti tanítónőképző intézetet. Mint önálló intézmény, a kecskeméti gazdasági iskola immár a harmadik évben képezi ki az ismétlő és háztartási iskolák számára a tanárokat. Célja az intézetnek az is, hogy végzett hall-

gatói sorából a nem-szorosan vett gazdasági iskolák, polgári leányiskolák s más nevelő intézetek a háztartási ismeretek tanítására megfelelő hivatásos előadókat nyerjenek. A megnyitó ünnep az intézet tantermében folyt le, hol Grasseli Miklós igazgató hálás elismeréssel emelte ki báró Kazynak az intézet létesítése körül kifejtett munkásságát. Báró Kazy államtitkár válaszában hangsúlyozta, hogy itt olyan intézmény van fejlődőben, amelynek nagy hatása lesz a haza boldogulására, mert a háztartásnak nevel. A háztartás pedig az alapja a családnak. Isten áldását kérve az intézetre, megnyitottnak jelenti ki a tanfolyamot. Az ünnepség végeztével az államtitkár és kísérete nagy érdeklődéssel szemlélte meg a tanító helyiségeket, azoknak felszerelését.

— **Hírek a komlópiacról.** Miután mégis csak kialakult az egyezés, hogy Europaszerte a tavalyi termésnek alig 60%-kával termett az idén s a raktárakban se több a tavalyi komló, valahára megindult az állandó forgalom, kereslet és vásár s kialakult a megfelelő középár is s a saazi piacon 270—315 koronában állapítható meg 50 kilonként. Ehez fog tehat simulni a hazai értékesítés is ami métermasszáként: minőség szerint 400—500 korona közt fog alakulni. Nagyon keresik már Saazban a magyar komlót is s 50 kilonként 200—240 koronán vásárolják.

— **Hirdetmény.** A Marostorda vármegyei m. kir. gazdasági felügyelőség a Marostordamegyei gazdasági egylettel kapcsolatban 1913. évi október 26-án d. u. 2 órakor Akosfalván járási tenyészállat-díjazást rendez, melyen kiosztás alá kerül a m. kir. földmiv. miniszter urnak 500 korona, Marostorda vármegye közönségének 50 korona adománya. Díjaztatni fognak 3—4 éves erdélyi magyar üszök, 4—8 éves erdélyi magyar borjas tehenek, 2—3 éves simmenthali üszök, 3—4 é. simmenthali borjas tehenek és erdélyi magyar és simmenthali 1—3 éves bikák. Tudnivalók: A díjazáson résztvehet minden a járás területén lakó kis- és középbirtokos saját nevelésű tenyészállataival. Nagy birtokosok okvelélre tarthatnak igényt. A tulajdonosok bélyegtelen községi bizonyítvánnyal tartoznak igazolni, hogy a kiállított állatok saját nevelésűek vagy

— **Tenyészbaromfivásár Aradon.** Az Aradmegyei Gazdasági Egyesület a magyar királyi gazdasági felügyelőséggel karöltve, október 22-én tartja meg Aradon XI. tenyészbaromfivásárját. A vásár sikerét már előre is biztosítja, holgyi a földművelésügyi miniszterium a csere-kiosztás céljából szükséges fajbaromfiak jelentékeny részét rendszerint ezen a vásáron szokta a tenyésztőktől beszerezni. A bejelentési határidő folyó hónap 10-én járt le.

— **A fagyasztott hus vámját emelik.** Portugália is megunta a fagyasztott hus behozatalát. A portugál képviselőház június végén törvényjavaslatot fogadott el, hogy a marhahusból készült fagyasztott hus behozatalára vonatkozó megállapodásokat eltörlik s az ilyen hus behozatali vámját 1913. július 1-től kezdve 30 rész (körülbelül 15 korona) vámnak vetik alá. Csak nálunk követelnek a bécsiek még mindig kedvezményeket az argentinai husnak.

Cegében 600 holdan a makkolás eladó.

— Cége, Gróf Wass Jenőné. —

A MAGYAR JELZÁLOG HITELBANK

KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉGE

(Jokai-u. 2. sz. I. emelet.)

FÖLDBIRTOKRA

és a nagyobb városokban fekvő

H A Z A K R A

15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel

LEGOLCSÓBB KÖLCSÖNÖKET NYUJT.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszállandó kölcsön összegére nézve

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET bizalmi férfiai adnak véleményt.

A KÉPVISELŐSÉG ELFOGAD

TAKARÉK-BETÉTEKET

és előnyösen kamatoztat.

Telefonszám 27.

Az algyógyi földmives iskolát végzett és 6 év óta uradalmi szolgálatban működő, katonaviselt, románul is tudó, református, nőtlensz, gazdasági

ispán,

aki 2 ezer holdas gazdaságot önállóan kezel, megfelelő

állást keres.

Czím a kiadóban.

2981

Homlokzatok és belsőhelyiségek meszelésére

a legjobb és a legtokéletesebb

2767 II.

Kimerítő ajánlatot és mintát szívesen küld: **LUTZ EDE és TÁRSA festékgyára** BUDAPEST, VII, ker., Örnagy-u. 4.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT

FELÉLŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ

TOKAJI LÁSZLÓ

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA

Kolozsvári kertekben

137 magyar holdas

2975

tejgazdaság gyümölcsészetem, villaszerű lakással, épületekkel, fundus instruktussal, 40 drb. számos marhának való kitünő széna és répával, hivatalos elfoglaltságom miatt

5 évre bérbeadó,

napi 137 liter tejért.

Simó Pál. Kolozsvár, pályaudvar.

Szuperfoszfátot

és minden egyéb műtrágyaféléket ajánl a

2769

Műtrágyát

Értékesítő

Szövetkezet

Budapest, V. kerület,

Fürdő-utca 8-ik szám.

A LEGNAGYOBB ÁLLAMI ÉS ELSŐ DIJAKKAL KITÜNTETVE

Bogyay Gyula tájkertészete

tájkertész és kertépítő

BUDAPEST

Telefon 26—33. Kerttechnikai iroda: Telefon 26—33.

3278

VII., Gizella-ut 15.

(Lakás: Stefánia-ut 1. szám.)

Jól megtermett makkos erdőt vasuttól nem messze keresek 500 malacznak, mi elég volna januárig.

30—50 mázsa egészséges tölgy- vagy csermakkot vennék októberben ottani állomásra szállítva.

Szabó László Várgede,
Gömörmege.

2987

Ágybavizelés

Rögzített megasztatással Kort és nemet közönl. Felvilágosítás ingyen. Gp. Pfaffler Nürnberg s. 376 (Bav.)

2989.

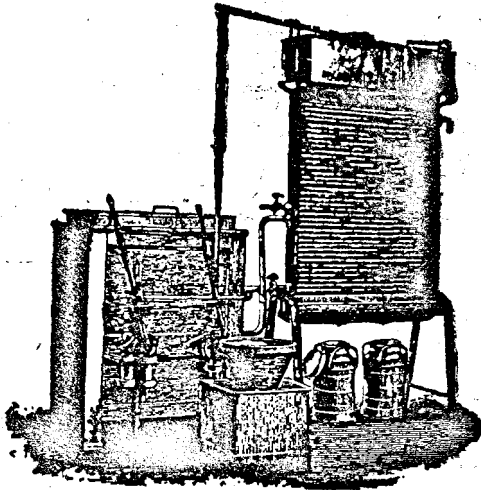
AZ IDÉN VOLT JÉG!!

2800

Ha szab. Isselhard-tejhütőben

használja azt fel, nagy megtakarításokat ér el!
Kérjen díjtalan felvilágosítást és ingyen árjegyzéket
hazánk legelső tejjgazdasági gépgyárától:

az Alfa-Separator r.-t.-tól,
BUDAPEST, 56E.

A KOLOZSVÁRI

TAKARÉKPÉNZTÁR és HITELBANK Részvénytársaság

Kolozsvár, Mátyás király-tér 23. szám.

Erdély legnagyobb saját tőkével rendelkező magyar pénzüintézete.

Alaptőkéje 2.000.000 korona teljesen befizetve.

Egyéb alapjal 1.302692 korona 10 fillér.

Igazgatószék és központi irodák: Mátyás király-tér 23. sz. alatt az emeleten.

Váltóüzlete: Ugyanott.

Áruraktárai: A pályaudvar mellett Baross-tér 3. szám.

Zálogházai: Király-utca 3. szám alatt.

2004

Betétek elhelyezése takarékpénztári könyvecskére vagy folyószámlára előnyös kamatozás mellett eszközölhető. A betéteket az intézet felmondás nélkül fizeti vissza. Leszámitol váltókat, bel- és külföldi utalványokat, járadékokat, kisorsolt értékpapírokat és egyéb értékeket.

Folyósít törlesztéses kölcsönöket 10-50 évig terjedő időre, már meglévő kölcsönöket előnyösen konvertál. Vesz és elad értékpapírokat és idegen pénzeket vagy azok vételét és eladását közvetíti. Sorsjegyek részletiv ellenében is beszerezhető.

Előleglet nyújt értékpapírokra folyószámlán vagy meghatározott lejáratl. Díjmentesen bevált szelvényeket és átvesz megörzés végett értékpapírokat, betéti könyvecskéket és egyéb értékeket nyitott letétként: esetleg lezárt és lepecsételt csomagban is.

Utalványokat, hitelleveleket állít ki bármely külföldi piacra.

Áruka előleglet ad, ha azok áruraktáiraiba be vannak tárolva.

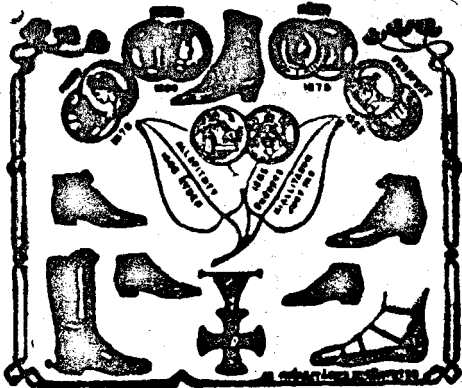
Áruraktáiraiba áruk betárolását, kezelését és eladását elvállalja előnyös feltételek mellett és azokat szakszerűen kezelteti.

MATUTSEK JÓZSEF

KOLOZSVÁRT, Szentgyörgy-utca 3.

Ajánlja általánosan elismert saját műhelyében készült

FÉRFI és NŐI CIPŐ RAKTÁRÁT.

2019

Vidéki megrendelések mérték után de legbiztosabban egy használt a lábra találó cipő beküldésével a legjobb anyagból és divat szerint lehetőleg gyorsan teljesítenek.

Fix adminisztráció.

Kolozsvár közelében kettőezer m. hold birtok teljes felszereléssel, tehenészettel fix adminisztrációs kezelésbe adatik, átvehető azonnal.

Kizárólag azon egyénekekkel tárgyalok, kik a teljes beruházás és az egy évi jövedelem egész értékéig jelzálogi biztosítékot tudnak nyújtani, az ilyen reflektánsok a birtok és beruházás megtekintése után szóbelileg meg tudhatják a helyszínén a feltételeket.

Levélbeli kérdezősködésekre nem válaszolok.

Cim a kiadóban.

2986

ÉRTESÍTÉS a kenyér, zab, széna és szalma bérleti szállítására vonatkozólag a következő állomásokban:

Nagyszeben Fogarás Orlát Székelyudvarhely Medgyes Szászváros Szászsebes Nagydisznód	beszállított katonaság részére 1913 november 1-től 1914 október 31-ig.	Az ajánlati tárgyalások.	a cs. és kir. 12. hadtest hadbiztosságánál	Nagyszebenben	1913 október hó	6-án
Brassó Hüttövény Feketehalom Keresztényfalva Vidombák Rozsnyó			a cs. és kir. katonai élelmezési fiókraktárnál	Brassóban		9-én
Kolozsvár Marosvásárhely (sálortáborral) Beszlerce Erzsébetváros			a cs. és kir. katonai élelmezési raktárnál	Kolozsvárt		8-án

megtartatnak. — E tárgyalásokra érvényes feltételek a cs. és kir. katonai élelmezési raktároknál, Nagyszebenben, Kolozsvárt és fiókraktáránál, Gyulafehérvár és Brassóban betekinthező hirdetményekbe és feltételi füzetekben — mely utóbbiak ingyen kaphatók — foglaltatnak.

Nagyszeben, 1913. évi szeptember hó 22-én.

2982

A CS. ÉS KIR. 12. HADTEST HADBIZTOSSÁGA.

Földmives iskolát végzett, kiszolgált katona, 11 évi gyakorlattal a gazdaság minden ágában jártas, 34 éves, nős, kis családú, beszél magyarul, románul. 1914. január 1-ére esetleg hamarab is,

ispáni

vagy ehhez hasonló

állást keres.

Cim a kiadóban.

2984

MEGJELENT

AZ

ELADÓ ORSZÁG

AZ ERDÉLYRÉSZI FÖLDBIRTOK-FORGALOM UTOLSÓ 10 ÉVI ADATAI. AZ ERDÉLYRÉSZI FÖLDBIRTOK-POLITIKA FELADATAI. AZ ÁLLAM ÉS A TÁRSADALOM TEENDŐI

CIMŰ 254/OLDALRA TERJEDŐ NAGY BIRTOKPOLITIKAI ÉS BIRTOKFORGALMI STATISZTIKAI MŰ.

IRTA

TOKAJI LÁSZLÓ.

A KÖNYV TARTALMAZZA AZ UTÓBBI TÍZ ÉV ALATTI ÖSSZES ERDÉLYRÉSZI FÖLDBIRTOK-FORGALOM RÉSZZLETES ADATAIT.

A MŰ TARTALOM-JEGYZÉKE:

ELADÓ ORSZÁG (BEVEZETÉS). — ADATAINK EREDMÉNYEI. — A BIRTOK-APADÁS OKAI. — AZ ÁLLAM FELADATAI. — A TÁRSADALOM SZEREPE ÉS HIVATÁSA. — AZ 50 HOLDAN FELÜLI BIRTOKOK. — AZ 50 HOLDAN ALULI BIRTOKOK. — ADATAINK EREDETE.

A KÖNYV ÁRA: 3 KORONA.

MEGRENDELÉSEKET

AZ ÖSSZEG ELŐZETES BEKÜLDÉSE
ESETÉN BÉRMENTVE ESZKÖZÖL:

AZ

ERDÉLYI GAZDA

Közvetítő Osztálya, KOLOZSVÁRT.

